Mooimakers lanceert de achtste Week van de Handhaving op zwerfvuil en sluikstort

Mechelen, 3 oktober 2024 – Mooimakers trapt op maandag 7 oktober samen met meer dan 173* lokale besturen en politiezones de achtste Week van de Handhaving op zwerfvuil en sluikstort af. Afvalintercommunales, gemeenten en politie handhaven het hele jaar door op zwerfvuil en sluikstort. Tijdens deze actieweek zet Mooimakers deze inspanningen nog meer in de kijker en roept ze op om extra controles of andere handhavingsacties uit te voeren. Mooimakers wil vervuilers laten weten dat er heel wat vormen van controle zijn, dat er pakkans is en dat er boetes tegenover overtredingen staan.

De strijd is nog niet gestreden

Mooimakers en lokale besturen zetten zich al jaren samen in tegen zwerfvuil en sluikstort. Dit resulteerde in een daling van de tonnages zwerfvuil met 20% in 2021 t.o.v. 2019. Sluikstort daalde in diezelfde periode met 3%. Per Vlaming wil dit zeggen dat het zwerfvuil van 3,44 kg naar 2,73 kg daalde en sluikstort daalde van 4,48 kg naar 4,30 kg per inwoner. Ten opzichte van de nulmeting in 2015 is er een daling van 11% voor opgeruimd zwerfvuil, maar een stijging van 27% voor opgeruimd sluikstort. Deze cijfers maken duidelijk dat de strijd tegen zwerfvuil en sluikstort nog niet gestreden is.

Daarbovenop blijft zwerfvuil één van de grootste ergernissen van de Vlaming. Dat bevestigden de laatste resultaten van de gemeente-stadsmonitor. Ook uit het laatste rapport van het departement Omgeving blijkt dat de ergernis rond afval alleen maar is toegenomen.

Pakkans verhogen tijdens actieweek

Tijdens de Week van de Handhaving wil Mooimakers en haar partners met gezamenlijke inspanningen zichtbaar de pakkans verhogen. Dit gebeurt o.a. door extra controles van lokale handhavers, maar ook door de anonieme OVAM-handhavers, met het doorzoeken van sluikstort of door het inzetten van camera's op probleemlocaties. Tijdens deze actieweek worden in heel Vlaanderen maar liefst 514 verschillende acties in meer dan 173 lokale besturen gedaan.

Uit recent onderzoek rond daderprofielen bleek dat de meerderheid van de Vlamingen vindt dat er te weinig pakkans is voor het achterlaten van zwerfvuil. Enkel de personen die hun zwerfvuilgedrag goedpraten met allerhande excuses, zijn meer overtuigd van een grotere pakkans. Daarnaast is 90% van de hardleerse sluikstorters overtuigd dat er maar een kleine pakkans is.

Hetzelfde onderzoek toonde aan dat er, buiten de leeftijd, geen relevante verschillen waren in de socio-demografische gegevens van de personen die zwerfvuil achterlaten. De groep van 16- tot 34-jarigen hebben een hoger risico. Er was ook een significant verband tussen moeilijk rondkomen met het maandelijkse inkomen en een hoog risicoprofiel.

Een integrale aanpak

Handhaving is het sluitstuk van een integraal zwerfvuilbeleid gebaseerd op 6 pijlers. Mooimakers zet in de eerste plaats in op afvalpreventie: afval dat er niet is, kan niet veranderen in zwerfvuil. Via communicatie en bewustwordingscampagnes streeft Mooimakers naar een gedrags- en mentaliteitsverandering, zodat vervuilers op de juiste manier met hun afval omgaan. Momenteel dragen de borden langs de autosnelwegen de affiche met volgende slogan: "***Afval op de grond? Zware boete***". De boodschap is onmiskenbaar: het achterlaten van zwerfvuil mag niet ongestraft blijven. Een onderbouwd beheer van straatvuilnisbakken en doordachte veeg- en opruimacties behoren tot de

basisingrepen voor een propere omgeving. Als alle bovenstaande acties niet het gewenste effect met zich meebrengen, is handhaving een noodzakelijke stap.

Groeiende inzet tegen zwerfvuil en sluikstort, maar we zijn er nog niet.

Uit de laatste cijfers van 2023 blijkt dat ongeveer 83% van alle Vlaamse lokale besturen handhaaft op zwerfvuil en sluikstort. In 2023 resulteerde dit in 19.861 GAS-boetes. In 2022 waren het 17.263 GAS-boetes en in 2021 stond de teller op 12.788. Meer dan 2/3 van de Vlaamse gemeenten maakt hiervoor gebruik van o.a. camera's. *"Mooimakers is tevreden met de groeiende inzet van de lokale besturen in de strijd tegen zwerfvuil en sluikstort, maar we zijn er nog niet"*, aldus Jan Verheyen, woordvoerder bij Mooimakers. "*Gezien zwerfvuil nog altijd in de top drie van de ergernissen van de Vlaming staat, kan je het niet negeren. Laten we samen met de lokale besturen de strijd tegen zwerfvuil en sluikstort verderzetten en ook de komende jaren blijven oproepen om in te zetten op handhaving. Door onze krachten te bundelen, kunnen we een schonere en leefbaardere omgeving creëren voor iedereen."*

**De registraties van de acties lopen nog t.e.m. de start van de actieweek zelf.*

Over Mooimakers

Mooimakers is het Vlaamse initiatief tegen zwerfvuil en sluikstort van de OVAM, Fost Plus en de VVSG. De OVAM is verantwoordelijk voor het afvalstoffen-, materialen- en bodemsaneringsbeleid in Vlaanderen. Fost Plus is verantwoordelijk voor de inzameling en recyclage van huishoudelijke verpakkingen in België. De lokale overheden zijn verantwoordelijk voor de openbare netheid en zijn verenigd in de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG).

Mooimakers voert onderzoek, stimuleert kennisuitwisseling, organiseert campagnes en ondersteunt op een proactieve manier alle actoren die zich engageren in de strijd tegen zwerfvuil en zet zelf aanstekelijke acties op. Mooimakers is de motor van een maatschappelijke beweging waar iedereen deel van kan uitmaken. We geven uitvoering aan het beleid rond zwerfvuil en sluikstorten.

Voor meer informatie over de Week van de Handhaving, contacteer:

Woordvoerder Mooimakers/OVAM: Jan Verheyen, woordvoerder@ovam.be, 015 284 140
Verantwoordelijke perszaken VVSG: Nathalie Debast, Nathalie.debast@vvsg.be, 0497 31 80 77
Woordvoerder Fost Plus: Valerie Bruyninckx, valerie.bruyninckx@fostplus.be, 0471 75 83 12